

Europarådets rammevervskonvensjon om kunstig intelligens og menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten

Uoffisiell norsk oversettelse – oversettelsen er gjennomført ved hjelp av kunstig intelligens

Fortale

Medlemsstatene i Europarådet og de andre undertegnede,

Tatt i betraktning at målet med Europarådet er å oppnå større enhet mellom sine medlemmer, spesielt basert på respekt for menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten;

Anerkjenner verdien av å fremme samarbeid mellom partene i denne konvensjonen og å utvide slikt samarbeid til andre stater som deler de samme verdiene;

Bevisst på de akselererende utviklingene innen vitenskap og teknologi og de dype endringene som oppstår gjennom aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer, som har potensial til å fremme menneskelig velstand samt individuell og samfunnsmessig velferd, bærekraftig utvikling, likestilling mellom kjønnene og styrking av alle kvinner og jenter, samt andre viktige mål og interesser, ved å fremme fremgang og innovasjon.

Anerkjenner at aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer kan tilby enestående muligheter til å beskytte og fremme menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten;

Bekymret for at visse aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer kan undergrave menneskelig verdighet og individuell autonomi, menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten;

Bekymret for risikoen for diskriminering i digitale sammenhenger, spesielt de som involverer kunstig intelligenssystemer, og deres potensiale til å skape eller forverre effekten av ulikheter, inkludert de som oppleves av kvinner og individer i sårbare situasjoner, med hensyn til nytelsen av deres menneskerettigheter og deres fulle, likeverdige og effektive deltakelse i økonomiske, sosiale, kulturelle og politiske forhold;

Bekymret for misbruk av kunstig intelligenssystemer og motsetter seg bruken av slike systemer for undertrykkende formål i strid med internasjonal menneskerettighetslovgivning, inkludert gjennom vilkårlig eller ulovlig overvåking og sensurpraksis som undergraver personvern og individuell autonomi.

Bevisst på at menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten er iboende sammenvevd.

Overbevist om behovet for å etablere, som en prioritet, et globalt anvendelig juridisk rammeverk som fastsetter felles generelle prinsipper og regler som styrer aktivitetene innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer, som effektivt bevarer delte verdier og utnytter fordelene med kunstig intelligens for å fremme disse verdiene på en måte som fremmer ansvarlig innovasjon;

Anerkjenner behovet for å fremme digital kompetanse, kunnskap om og tillit til design, utvikling, bruk og avvikling av kunstig intelligenssystemer;

Anerkjenner rammeverkskarakteren til denne konvensjonen, som kan suppleres med ytterligere instrumenter for å adressere spesifikke spørsmål knyttet til aktivitetene innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer;

Understreker at denne konvensjonen er ment å adressere spesifikke utfordringer som oppstår gjennom livssyklusen til kunstig intelligenssystemer og oppmuntre til vurdering av de bredere risikoene og påvirkningene relatert til disse teknologiene, inkludert, men ikke begrenset til, menneskers helse og miljøet, og sosioøkonomiske aspekter, som sysselsetting og arbeidsliv;

Merker seg relevant innsats for å fremme internasjonal forståelse og samarbeid om kunstig intelligens av andre internasjonale og overnasjonale organisasjoner og fora;

Bevisst på gjeldende internasjonale menneskerettighetsinstrumenter, som FNs verdenserklæring om menneskerettighetene fra 1948, Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK), konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (SP), den europeiske sosialpakt (ETS nr. 35), samt deres respektive protokoller, og den europeiske sosialpakt (revidert) (ETS nr. 163).

Bevisst også på FNs konvensjon om barnets rettigheter fra 1989 og FNs konvensjon om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne fra 2006;

Bevisst også på individers rett til personvern og beskyttelse av personopplysninger, når anvendelig og gitt, for eksempel, av konvensjonen om beskyttelse av individer med hensyn til automatisk behandling av personopplysninger (ETS nr. 108) og dens protokoller;

Bekrefter partenes forpliktelse til å beskytte menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten, og fremme tillit til kunstig intelligenssystemer gjennom denne konvensjonen,

Har blitt enige om følgende:

Kapittel I – Generelle bestemmelser

Artikkel 1 – Formål og hensikt

1. Bestemmelsene i denne konvensjonen har som mål å sikre at aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer er fullt ut i samsvar med menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten.

2. Hver part skal vedta eller opprettholde passende lovgivningsmessige, administrative eller andre tiltak for å gjennomføre bestemmelsene i denne konvensjonen. Disse tiltakene skal graderes og differensieres etter behov med tanke på

alvorlighetsgraden og sannsynligheten for forekomsten av negative virkninger på menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten gjennom livssyklusen til kunstig intelligenssystemer. Dette kan inkludere spesifikke eller horisontale tiltak som gjelder uavhengig av hvilken type teknologi som brukes.

3. For å sikre effektiv gjennomføring av bestemmelsene av partene, etablerer denne konvensjonen en oppfølgingsmekanisme og legger til rette for internasjonalt samarbeid.

Artikkel 2 – Definisjon av kunstig intelligenssystemer

I denne konvensjonen betyr "kunstig intelligenssystemer" et maskinbasert system som, for eksplisitte eller implisitte mål, utleder fra inputen det mottar hvordan det skal generere output som prediksjoner, innhold, anbefalinger eller beslutninger som kan påvirke fysiske eller virtuelle miljøer. Ulike kunstig intelligenssystemer varierer i sine nivåer av autonomi og tilpasningsevne etter implementering.

Artikkel 3 – Virkeområde

1. Denne konvensjonen dekker aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer som har potensial til å påvirke menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten som følger:

- a. Hver part skal anvende denne konvensjonen på aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer utført av offentlige myndigheter, eller private aktører som handler på deres vegne.
- b. Hver part skal adressere risikoer og påvirkninger som oppstår fra aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer av private aktører i den grad de ikke dekkes av bokstav a på en måte som samsvarer med formålet og hensikten med denne konvensjonen.

Hver part skal spesifisere i en erklæring sendt til generalsekretæren for Europarådet ved signering, eller ved deponering av sitt ratifikasjons-, aksept-, godkjennings- eller tiltredelsesinstrument, hvordan den har til hensikt å implementere denne forpliktelsen, enten ved å anvende prinsippene og forpliktelsene fastsatt i kapittel II til VI av denne konvensjonen på aktiviteter av private aktører eller ved å ta andre passende tiltak for å oppfylle forpliktelsen fastsatt i dette bokstavet. Partene kan når som helst og på samme måte endre sine erklæringer.

Ved implementering av forpliktelsen under dette bokstavet, kan en part ikke fravike eller begrense anvendelsen av sine internasjonale forpliktelser som er pådratt for å beskytte menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten.

2. En part skal ikke være pålagt å anvende denne konvensjonen på aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer relatert til beskyttelse av sine nasjonale sikkerhetsinteresser, med forståelsen av at slike aktiviteter utføres på en måte som er i samsvar med gjeldende internasjonal lov, inkludert internasjonale menneskerettighetsforpliktelser, og med respekt for sine demokratiske institusjoner og prosesser.

3. Uten at det berører artikkel 13 og artikkel 25 punkt 2, skal denne konvensjonen ikke gjelde for forsknings- og utviklingsaktiviteter angående kunstig intelligenssystemer som ennå ikke er gjort tilgjengelige for bruk, med mindre testing eller lignende aktiviteter utføres på en slik måte at de har potensial til å påvirke menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten.

4. Forhold vedrørende til nasjonalt forsvar faller ikke innenfor virkeområde til denne konvensjonen.

Kapittel II – Generelle forpliktelser

Artikkel 4 – Beskyttelse av menneskerettigheter

Hver part skal iverksette eller opprettholde tiltak for å sikre at aktivitetene innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer er i samsvar med forpliktelser om å beskytte menneskerettigheter, slik de er nedfelt i gjeldende internasjonal lov og i nasjonal lovgivning.

Artikkel 5 – Integritet i demokratiske prosesser og respekt for rettsstaten

1. Hver part skal iverksette eller opprettholde tiltak som søker å sikre at kunstig intelligenssystemer ikke brukes til å undergrave integriteten, uavhengigheten og effektiviteten til demokratiske institusjoner og prosesser, inkludert prinsippet om maktfordeling, respekt for domstolenes uavhengighet og tilgang til rettferdighet.

2. Hver part skal iverksette eller opprettholde tiltak som søker å beskytte sine demokratiske prosesser i sammenheng med aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer, inkludert individers tilgang til og deltakelse i offentlig debatt, samt deres evne til fritt å danne meninger.

Kapittel III – Prinsipper knyttet til aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer

Artikkel 6 – Generell tilnærming

Dette kapittelet fastsetter generelle felles prinsipper som hver part skal implementere med hensyn til kunstig intelligenssystemer på en måte som er passende for deres nasjonale rettssystem og de andre forpliktelsene i denne konvensjonen.

Artikkel 7 – Menneskelig verdighet og individuell autonomi

Hver part skal iverksette eller opprettholde tiltak for å respektere menneskelig verdighet og individuell autonomi med hensyn til aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer.

Artikkel 8 – Åpenhet og tilsyn

Hver part skal iverksette eller opprettholde tiltak for å sikre at tilstrekkelige krav til åpenhet og tilsyn tilpasset de spesifikke kontekster og risikoer, er på plass med hensyn til aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer, inkludert med hensyn til identifikasjon av innhold generert av kunstig intelligenssystemer.

Artikkel 9 – Ansvarlighet og ansvar

Hver part skal iverksette eller opprettholde tiltak for å sikre ansvarlighet og ansvar for negative virkninger på menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten som følge av aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer.

Artikkel 10 – Likestilling og ikke-diskriminering

1. Hver part skal iverksette eller opprettholde tiltak med sikte på å sikre at aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer respekterer likestilling, inkludert likestilling mellom kjønnene, og forbud mot diskriminering, som fastsatt i gjeldende internasjonal og nasjonal lovgivning.

2. Hver part forplikter seg til å iverksette eller opprettholde tiltak som tar sikte på å bekjempe diskriminering for å oppnå rettferdige, rettvise og likeverdige resultater, i tråd med sine gjeldende nasjonale og internasjonale menneskerettsforpliktelser, i forhold til aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer.

Artikkel 11 – Personvern og beskyttelse av personopplysninger

Hver part skal iverksette eller opprettholde tiltak for å sikre at, med hensyn til aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer:

- a. personvernrettigheter til individer og deres personopplysninger beskyttes, inkludert gjennom gjeldende nasjonale og internasjonale lover, standarder og rammeverk; og
- b. effektive garantier og beskyttelsestiltak er på plass for individer, i samsvar med gjeldende nasjonale og internasjonale juridiske forpliktelser.

Artikkel 12 – Pålitelighet

Hver part skal, etter behov, ta tiltak for å fremme påliteligheten til kunstig intelligenssystemer og tillit til deres output, som kan inkludere krav knyttet til tilstrekkelig kvalitet og sikkerhet gjennom livssyklusen til kunstig intelligenssystemer.

Artikkel 13 – Trygg innovasjon

Med sikte på å fremme innovasjon samtidig som man unngår negative virkninger på menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten, oppfordres hver part til å muliggjøre, etter behov, etablering av kontrollerte miljøer for utvikling, eksperimentering og testing av kunstig intelligenssystemer under tilsyn av sine kompetente myndigheter.

Kapittel IV – Rettigheter

Artikkel 14 – Rettigheter

1. Hver part skal, i den grad rettsmidler kreves av dens internasjonale forpliktelser og i samsvar med dens nasjonale rettssystem, iverksette eller opprettholde tiltak for å sikre tilgjengelige og effektive rettsmidler for brudd på menneskerettigheter som følge av aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer.

2. Med sikte på å støtte punkt 1 ovenfor, skal hver part vedta eller opprettholde tiltak, inkludert:

- a. tiltak for å sikre at relevant informasjon om kunstig intelligenssystemer som har potensial til å påvirke menneskerettigheter betydelig og deres

relevante bruk, dokumenteres, gis til organer som er autorisert til å få tilgang til den informasjonen og, der det er hensiktsmessig og relevant, gjøres tilgjengelig eller kommuniseres til berørte personer;

- b. tiltak for å sikre at informasjonen nevnt i bokstav a er tilstrekkelig for at de berørte personene kan bestride beslutningen(e) som er tatt eller vesentlig informert av bruken av systemet, og, der det er relevant og hensiktsmessig, bruken av systemet selv; og
- c. en effektiv mulighet for berørte personer til å klage til kompetente myndigheter.

Artikkel 15 – Prosessuelle garantier

1. Hver part skal sikre at, der et kunstig intelligenssystem har betydelig innvirkning på menneskerettigheter, effektive prosessuelle garantier, beskyttelsestiltak og rettigheter, i samsvar med gjeldende internasjonal og nasjonal lovgivning, er tilgjengelige for berørte personer.

2. Hver part skal søke å sikre at, der det er hensiktsmessig for konteksten, personer som interagerer med kunstig intelligenssystemer blir informert om at de interagerer med slike systemer i stedet for med et menneske.

Kapittel V – Vurdering og begrensning av risikoer og negative virkninger

Artikkel 16 – Rammeverk for risikostyring og påvirkningsstyring

1. Hver part skal, med hensyn til prinsippene fastsatt i kapittel III, iverksette eller opprettholde tiltak for identifikasjon, vurdering, forebygging og begrensning av risikoer som kunstig intelligenssystemer utgjør ved å vurdere faktisk og potensiell innvirkning på menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten.

2. Slike tiltak skal graderes og differensieres, etter behov, og:

- a. ta hensyn til konteksten og den tiltenkte bruken av kunstig intelligenssystemer, spesielt med tanke på risikoer for menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten;
- b. ta hensyn til alvorlighetsgraden og sannsynligheten for potensiell innvirkning;
- c. vurdere, der det er hensiktsmessig, perspektivene til relevante interessenter, spesielt personer hvis rettigheter kan bli påvirket;
- d. anvendes iterativt gjennom aktivitetene innen livssyklusen til det kunstig intelligenssystemet;

- e. inkludere overvåking av risikoer og negative virkninger på menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten;
- f. inkludere dokumentasjon av risikoer, faktisk og potensiell innvirkning, og risikostyringstilnærmingen; og
- g. kreve, der det er hensiktsmessig, testing av kunstig intelligenssystemer før de gjøres tilgjengelige og når de blir betydelig modifisert.

3. Hver part skal iverksette eller opprettholde tiltak som søker å sikre at negative virkninger av kunstig intelligenssystemer på menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten blir tilstrekkelig adressert. Slike negative virkninger og tiltak for å adressere dem bør dokumenteres og informere de relevante risikostyringstiltakene beskrevet i punkt 2.

4. Hver part skal vurdere behovet for et moratorium eller forbud eller andre passende tiltak med hensyn til visse bruksområder av kunstig intelligenssystemer der den anser slike bruksområder som uforenlige med menneskerettigheter, demokratiets funksjon eller rettsstaten.

Kapittel VI – Implementering av konvensjonen

Artikkel 17 – Ikke-diskriminering

Partenes implementering av bestemmelsene i denne konvensjonen skal sikres uten diskriminering på noe grunnlag, i samsvar med deres internasjonale menneskerettighetsforpliktelser.

Artikkel 18 – Rettigheter til personer med nedsatt funksjonsevne og barn

Hver part skal, i samsvar med sin nasjonale lovgivning og gjeldende internasjonale forpliktelser, ta behørig hensyn til eventuelle spesifikke behov og sårbarheter med hensyn til rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne og barn.

Artikkel 19 – Offentlig konsultasjon

Hver part skal søke å sikre at viktige spørsmål som reises med hensyn til til kunstig intelligenssystemer, etter behov, blir behørig vurdert gjennom

offentlig diskusjon og konsultasjon med flere interessenter i lys av sosiale, økonomiske, juridiske, etiske, miljømessige og andre relevante implikasjoner.

Artikkel 20 – Digital kompetanse og ferdigheter

Hver part skal oppmuntre og fremme tilstrekkelig digital kompetanse og digitale ferdigheter for alle deler av befolkningen, inkludert spesifikke ekspertferdigheter for de som er ansvarlige for identifikasjon, vurdering, forebygging og begrensnings av risikoer som kunstig intelligenssystemer utgjør.

Artikkel 21 – Vern om eksisterende menneskerettigheter

Ingenting i denne konvensjonen skal tolkes som å begrense, fravike eller på annen måte påvirke menneskerettighetene eller andre relaterte juridiske rettigheter og forpliktelser som kan være garantert under de relevante lovene til en part eller enhver annen relevant internasjonal avtale som den er part i.

Artikkel 22 – Utvidet beskyttelse

Ingen av bestemmelsene i denne konvensjonen skal tolkes som å begrense eller på annen måte påvirke muligheten for en part til å gi en bredere beskyttelse enn det som er fastsatt i denne konvensjonen.

Kapittel VII – Oppfølgingsmekanisme og samarbeid

Artikkel 23 – Partskonferansen

1. Partskonferansen skal bestå av representanter for partene i denne konvensjonen.

2. Partene skal konsultere periodisk med sikte på:

- a. å legge til rette for effektiv anvendelse og implementering av denne konvensjonen, inkludert identifikasjon av eventuelle problemer og effektene av eventuelle reservasjoner gjort i henhold til artikkel 34, punkt 1, eller enhver erklæring gjort under denne konvensjonen;
- b. å vurdere mulig supplering eller endring av denne konvensjonen;
- c. å vurdere saker og komme med spesifikke anbefalinger angående tolkningen og anvendelsen av denne konvensjonen;

- d. å legge til rette for utveksling av informasjon om betydelige juridiske, politiske eller teknologiske utviklinger av relevans, inkludert i henhold til målene definert i artikkel 25, for implementeringen av denne konvensjonen;
- e. å legge til rette for, der det er nødvendig, vennlig løsning av tvister relatert til anvendelsen av denne konvensjonen; og
- f. å legge til rette for samarbeid med relevante interessenter angående viktige aspekter ved implementeringen av denne konvensjonen, inkludert gjennom offentlige høringer der det er hensiktsmessig.

3. Partskonferansen skal innkalles av generalsekretæren for Europarådet når det er nødvendig og, i alle tilfeller, når et flertall av partene eller Ministerkomiteen ber om innkalling.

4. Partskonferansen skal ved konsensus vedta sine egne prosedyreregler innen tolv måneder etter ikrafttreddelsen av denne konvensjonen.

5. Partene skal bistås av sekretariatet til Europarådet i utførelsen av sine funksjoner i henhold til denne artikkelen.

6. Partskonferansen kan foreslå for Ministerkomiteen passende måter å engasjere relevant ekspertise til støtte for effektiv implementering av denne konvensjonen.

7. Enhver part som ikke er medlem av Europarådet skal bidra til finansieringen av aktivitetene til partskonferansen. Bidraget fra parten som ikke er medlem av Europarådet skal fastsettes i fellesskap av Ministerkomiteen og parten.

8. Partskonferansen kan beslutte å begrense deltakelsen i sitt arbeid av en part som har opphørt å være medlem av Europarådet i henhold til artikkel 8 i statuttene til Europarådet (ETS nr. 1) for et alvorlig brudd på artikkel 3 i statuttene. Tilsvarende kan tiltak iverksettes overfor enhver part som ikke er medlemsstat i Europarådet ved en beslutning fra Ministerkomiteen om å avslutte sine relasjoner med den staten på grunnlag som ligner de nevnt i artikkel 3 i statuttene.

Artikkel 24 – Rapporteringsplikt

1. Hver part skal levere en rapport til partskonferansen innen de første to årene etter å ha blitt en part, og deretter periodisk med detaljer om aktivitetene som er utført for å gjennomføre artikkel 3, punkt 1, bokstavene a og b.

2. Partskonferansen skal fastsette formatet og prosessen for rapporten i samsvar med sine prosedyreregler.

Artikkel 25 – Internasjonalt samarbeid

1. Partene skal samarbeide om å realisere formålet med denne konvensjonen. Partene oppfordres videre, der det er hensiktsmessig, til å bistå stater som ikke er parter i denne konvensjonen i å handle i samsvar med vilkårene i denne konvensjonen og bli part i den.

2. Partene skal, der det er hensiktsmessig, utveksle relevant og nyttig informasjon seg imellom om aspekter knyttet til kunstig intelligens som kan ha betydelige positive eller negative effekter på menneskerettigheter, demokratiets funksjon og rettsstaten, inkludert risikoer og effekter som har oppstått i forskningskontekster og i privat sektor. Partene oppfordres til å involvere, der det er hensiktsmessig, relevante interessenter og stater som ikke er parter i denne konvensjonen i slike informasjonsutvekslinger.

3. Partene oppfordres til å styrke samarbeidet, inkludert med relevante interessenter der det er hensiktsmessig, for å forebygge og begrense risikoer og negative virkninger på menneskerettigheter, demokrati og rettsstaten i sammenheng med aktiviteter innen livssyklusen til kunstig intelligenssystemer.

Artikkel 26 – Effektive tilsynsmekanismer

1. Hver part skal etablere eller utpeke en eller flere effektive mekanismer for å overvåke overholdelse av forpliktelsene i denne konvensjonen.

2. Hver part skal sikre at slike mekanismer utfører sine oppgaver uavhengig og upartisk, og at de har nødvendige fullmakter, ekspertise og ressurser til effektivt å oppfylle sine oppgaver med å overvåke overholdelsen av forpliktelsene i denne konvensjonen, slik de er gjennomført av partene.

3. Hvis en part har sørget for mer enn én slik mekanisme, skal den iverksette tiltak, der det er praktisk mulig, for å legge til rette for effektivt samarbeid mellom dem.

4. Hvis en part har sørget for mekanismer som er forskjellige fra eksisterende menneskerettighetsstrukturer, skal den iverksette tiltak, der det er praktisk mulig, for å fremme effektivt samarbeid mellom mekanismene nevnt i punkt 1 og de eksisterende nasjonale menneskerettighetsstrukturerne.

Kapittel VIII – Sluttbestemmelser

Artikkel 27 – Virkninger av konvensjonen

1. Hvis to eller flere parter allerede har inngått en avtale eller traktat om de spørsmålene som behandles i denne konvensjonen, eller på annen måte har etablert relasjoner om slike spørsmål, skal de også ha rett til å anvende den avtalen eller traktaten eller regulere disse relasjonene tilsvarende, så lenge de gjør det på en måte som ikke er i strid med formålet og hensikten med denne konvensjonen.

2. Parter som er medlemmer av Den europeiske union skal, i sine gjensidige relasjoner, anvende EU-regler som regulerer spørsmålene innenfor omfanget av denne konvensjonen uten å påvirke formålet og hensikten med denne konvensjonen og uten å påvirke dens fulle anvendelse med andre parter. Det samme gjelder for andre parter i den grad de er bundet av slike regler.

Artikkel 28 – Endringer

1. Endringer i denne konvensjonen kan foreslås av enhver part, Ministerkomiteen i Europarådet eller partskonferansen.

2. Ethvert forslag til endring skal kommuniseres av generalsekretæren i Europarådet til partene.

3. Enhver endring foreslått av en part eller Ministerkomiteen skal kommuniseres til partskonferansen, som skal sende sin mening om den foreslåtte endringen til Ministerkomiteen.

4. Ministerkomiteen skal vurdere den foreslåtte endringen og meningen sendt inn av partskonferansen og kan godkjenne endringen.

5. Teksten til enhver endring godkjent av Ministerkomiteen i samsvar med punkt 4 skal sendes til partene for aksept.

6. Enhver endring godkjent i samsvar med punkt 4 skal tre i kraft på den trettiende dagen etter at alle parter har informert generalsekretæren om deres aksept.

Artikkel 29 – Tvisteløsning

Ved en tvist mellom parter om tolkningen eller anvendelsen av denne konvensjonen, skal disse partene søke å løse tvisten gjennom forhandlinger eller andre fredelige midler etter eget valg, inkludert gjennom partskonferansen, som angitt i artikkel 23, punkt 2, bokstav e.

Artikkel 30 – Signatur og ikrafttredelse

1. Denne konvensjonen skal være åpen for signatur av medlemsstatene i Europarådet, ikke-medlemsstatene som har deltatt i utarbeidelsen av den, og Den europeiske union.
2. Denne konvensjonen er åpen for ratifikasjon, aksept eller godkjenning. Ratifikasjons-, aksept- eller godkjenningssinstrumenter skal deponeres hos Europarådets generalsekretær.
3. Denne konvensjonen skal tre i kraft den første dagen i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder etter datoen da fem signatarer, inkludert minst tre medlemsstater i Europarådet, har uttrykt sitt samtykke til å være bundet av denne konvensjonen i henhold til punkt 2.
4. For enhver signatar som senere uttrykker sitt samtykke til å være bundet av den, skal denne konvensjonen tre i kraft den første dagen i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder etter datoen for deponeringen av ratifikasjons-, aksept- eller godkjenningssinstrumentet.

Artikkel 31 – Tiltredelse

1. Etter at denne konvensjonen har trådt i kraft, kan Europarådets ministerkomité, etter å ha konsultert partene i denne konvensjonen og oppnådd deres enstemmige samtykke, invitere enhver ikke-medlemsstat i Europarådet som ikke har deltatt i utarbeidelsen av denne konvensjonen til å tiltre konvensjonen ved en beslutning tatt med det flertall som er fastsatt i artikkel 20 bokstav d i Europarådets vedtekter, og ved enstemmig avstemning av representantene for partene som har rett til å sitte i ministerkomiteen.

2. For stater som har tilrådt denne konvensjonen skal konvensjonen tre i kraft den første dagen i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder etter datoen for deponeringen av tiltredelsesinstrumentet hos Europarådets generalsekretær.

Artikkel 32 – Territoriell anvendelse

1. Enhver stat eller Den europeiske union kan, ved signering eller ved deponering av sitt ratifikasjons-, aksept-, godkjennings- eller tiltredelsesinstrument, spesifisere det eller de territorier som denne konvensjonen skal gjelde for.

2. Enhver part kan på et senere tidspunkt, ved en erklæring adressert til Europarådets generalsekretær, utvide anvendelsen av denne konvensjonen til ethvert annet territorium spesifisert i erklæringen. For et slikt territorium skal denne konvensjonen tre i kraft den første dagen i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder etter datoen for mottakelsen av erklæringen av generalsekretæren.

3. Enhver erklæring gitt under de to foregående punktene kan, med hensyn til ethvert territorium spesifisert i nevnte erklæring, trekkes tilbake ved en melding

adressert til Europarådets generalsekretær. Tilbaketrekningen skal tre i kraft den første dagen i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder etter datoen for mottakelsen av slik melding av generalsekretæren.

Artikkel 33 – Føderal klausul

1. En føderal stat kan forbeholde seg retten til å påta seg forpliktelser under denne konvensjonen i samsvar med sine grunnleggende prinsipper som regulerer forholdet mellom sin sentralregjering og konstituerende stater eller andre lignende territoriale enheter, forutsatt at denne konvensjonen skal gjelde for sentralregjeringen i den føderale staten.

2. Når det gjelder bestemmelsene i denne konvensjonen, hvis anvendelse faller inn under jurisdiksjonen til konstituerende stater eller andre lignende territoriale enheter som ikke er forpliktet av føderasjonens konstitusjonelle system til å iverksette lovgivningstiltak, skal føderalregjeringen informere de kompetente myndighetene i slike stater om nevnte bestemmelser med sin positive mening, og oppmuntre dem til å iverksette passende tiltak for å gi dem virkning.

Artikkel 34 – Forbehold

1. Ved en skriftlig melding adressert til Europarådets generalsekretær kan enhver stat, ved signering eller ved deponering av sitt ratifikasjons-, aksept-, godkjennings- eller tiltredelsesinstrument, erklære at den benytter seg av forbeholdet som er fastsatt i artikkel 33, punkt 1.

2. Ingen andre forbehold kan gjøres med hensyn til denne konvensjonen.

Artikkel 35 – Oppsigelse

1. Enhver part kan når som helst si opp denne konvensjonen ved en melding adressert til Europarådets generalsekretær.

2. En slik oppsigelse skal tre i kraft den første dagen i måneden etter utløpet av en periode på tre måneder etter datoen for mottakelsen av meldingen av generalsekretæren.

Artikkel 36 – Varsling

Europarådets generalsekretær skal varsle medlemsstatene i Europarådet, ikke-medlemsstatene som har deltatt i utarbeidelsen av denne konvensjonen, Den

europæiske union, enhver signatar, enhver kontraherende stat, enhver part og enhver annen stat som har blitt invitert til å tiltre denne konvensjonen, om:

- a. enhver signatur;
- b. deponeringen av ethvert ratifikasjons-, aksept-, godkjennings- eller tiltredelsesinstrument;
- c. enhver dato for ikrafttredelse av denne konvensjonen, i henhold til artikkel 30, punktene 3 og 4, og artikkel 31, punkt 2;
- d. enhver endring vedtatt i henhold til artikkel 28 og datoen for ikrafttredelsen av en slik endring;
- e. enhver erklæring gitt i henhold til artikkel 3, punkt 1, bokstav b;
- f. ethvert forbehold og tilbaketrekking av et forbehold gitt i henhold til artikkel 34;
- g. enhver oppsigelse gitt i henhold til artikkel 35;
- h. enhver annen handling, erklæring, melding eller kommunikasjon relatert til denne konvensjonen.

Til vitne på dette har de undertegnede, som er behørig autorisert til det, signert denne konvensjonen.

Utført i Vilnius, den 5. september 2024, på engelsk og fransk, begge tekster er like autentiske, i ett enkelt eksemplar som skal deponeres i Europarådets arkiver. Europarådets generalsekretær skal sende sertifiserte kopier til hver medlemsstat i Europarådet, til ikke-medlemsstatene som har deltatt i utarbeidelsen av denne konvensjonen, til Den europeiske union og til enhver stat invitert til å tiltre denne konvensjonen.